

O metodi raziskovanja

Dr. Marko Radovan, UL FF

Strokovni posvet mreže UTŽO
Ljubljana, 20. oktober 2022

1

Razlogi za aktivno učenje starejših

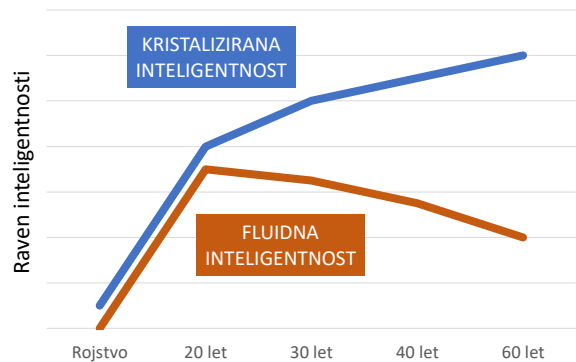
- + Izboljšanje odnosov
- + Razvoj ustvarjalnosti
- + Pozitivna naravnost
- + Ohranjanje spoznavnih sposobnosti

2

Spoznanja razvojne psihologije o kognitivnih sposobnostih starejših

- + Nekatero sposobnosti z leti upadajo (npr. prostorska orientacija), druge naraščajo (npr. besedno razumevanje).
- + Upad kognitivnih sposobnosti ni enak za vse.
- + Kognitivne sposobnosti upadajo počasneje kot so menili včasih.

3

Dejavniki, ki vplivajo na upad kognitivnih sposobnosti

- + Stopnja izobrazbe
- + Zahtevnost poklica, ki ga je opravljal/-a pred upokojitvijo
- + Pomanjkanje telesnih aktivnosti
- + Pomanjkanje aktivnosti, ki zahtevajo razmišljanje in kreativnost

4

Pomen socialnih aktivnosti

- **Občutek osamljenosti** (ne „samsko življenje“) je povezan s povečanim tveganjem za nastanek demence v poznejšem življenju (Holwerda idr., 2014).
- Učenje v skupini pomaga starejšim, ki imajo težave z depresijo in negativno samopodobo (Fernández-Ballesteros, 2008).
- Pomanjkanje socialnih stikov enako nevarno kot kajenje, prevelika teža ali premalo telesne aktivnosti (Holt-Lunstad idr., 2010).
- **Vsaka (intelektualna) aktivnost v starosti je dobra, vendar pa so bolj priporočljive tiste, ki se dogajajo v skupini.**

5

Učenje povečuje kakovost življenja starejših in jih spodbuja, da ostanejo aktivni v skupnosti.

6

Ali so za starejše primerne vse metode?

Kakovostne spremembe v mišljenju

- + Opazne so kakovostne spremembe, ki jih označuje postopno preoblikovanje mišljenja od **formalnega** k **pragmatičnemu**.
- + Prehod od **pridobivanja** k **uporabi** (znanja)

Večje upoštevanje okoliščin

- + Značilen je tudi prehod od **dualističnega** k **relativističnem mišljenju** (Labouvie-Vief, 1994) .
- + Razmišljanje in reševanje intelektualnih nalog vežejo na vsakdanje življenjske okoliščine.

7

Najprimernejše metode za učenje starejših

AKTIVNO

Metode, ki omogočajo in spodbujajo aktivnost med učenjem

PROBLEMSKO

Metode, ki spodbujajo usmerjenost na konkretne situacije, probleme ali primere.

V SKUPINI/SKUPNOSTI

Metode, ki se izvajajo v skupini in so vključene v skupnost.

8

Prehod od deduktivnih k induktivnim metodam

- + Klasične učne metode so običajno **deduktivne**
→ učitelj naprej posreduje znanje, šele v naslednjem koraku udeleženci pričnejo s praktičnim delom.
- + Posledice so pogosto težave z motivacijo, manjša prizadevnost, občutek nepomembnosti vsebine ipd.
- + Bolj priporočljive so **induktivne metode**, kjer mentor in udeleženci učenje začnejo s preučevanjem konkretnih primerov.

20/10/2022

O METODI RAZISKOVALNEGA UČENJA

9/18

9

Kaj je značilno za induktivne metode?

- + Učenje se začne z vsebinami ali primeri, ki so udeležencem blizu.
- + Nove vsebine se vedno uvaja v povezavi z obstoječim predznanjem ali izkušnjami.
- + Učitelj (mentor) nudi učno podporo takrat, kadar je to potrebno.
- + Učenje mora potekati v skupinah, s spodbujanjem sodelovalnega učenja.

20/10/2022

O METODI RAZISKOVALNEGA UČENJA

10/18

10

Najbolj znane metode, ki to omogočajo

PROBLEMSKA METODA

PROJEKTNO UČENJE

RAZISKOVALNO UČENJE

DISKUSIJSKA METODA

METODA PRIMERA

11

Metodo raziskovalnega učenja lahko opredelimo kot proces oblikovanja znanja z neposrednimi izkušnjami v avtentičnem okolju.

12

Prednosti za izobraževanje starejših so številne

- + Metoda raziskovalnega učenja temelji na vključevanju udeležencev v preučevanje tem in problemov, ki so jim blizu.
- + Izboljšuje njihove učne spretnosti, s čimer povečuje radovednost in učno motivacijo.

Tudi raziskave so potrdile številne prednosti te metode

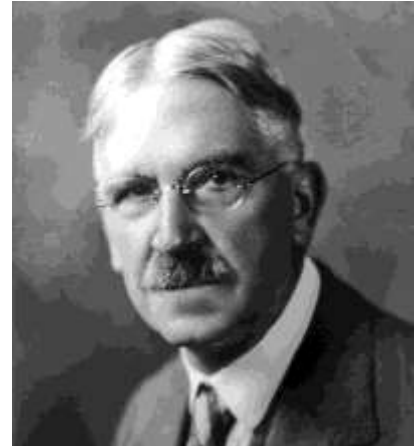
- + Študenti so pridobili več vsebinskega in tudi interdisciplinarnega znanja pri uporabi te metode.
- + Izboljšale so se njihove spretnosti reševanja problemov.
- + Bolj sistematično so se lotevali raziskovanja pojavov v njihovem okolju.
- + Povečali so znanje o postopkih in fazah raziskovalnega procesa.

Temeljne stopnje raziskovalnega učenja po Dewey-u

1. Spoznajte težavo.
2. Opredelite problem.
3. Predlagajte hipoteze za njegovo rešitev.
4. Ocenite posledice hipotez.
5. Preizkusite najverjetnejšo rešitev.

Dewey, J. (1966). *Democracy and Education*. New York: Free Press.

Načrtovanje raziskovalnega učenja

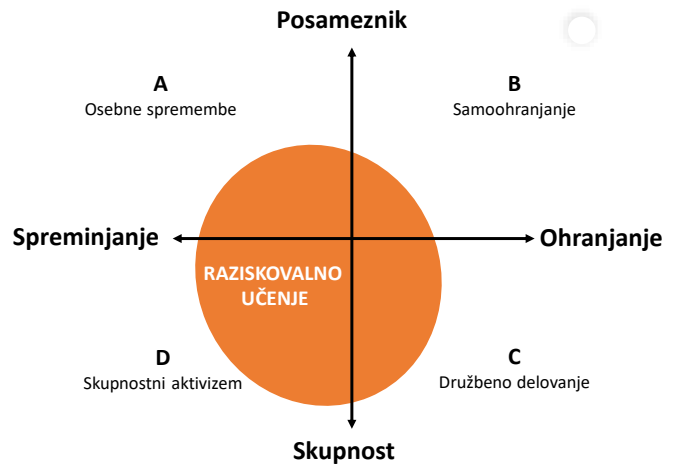

Bolj kot je načrtovanje odprto, bolj je udeleženec neodvisen od mentorja in njegovih navodil.

Učinki raziskovalnega učenja v skupnosti

- + Vsako učenje vpliva na določen del osebe ali skupnosti.
- + Ti vplivi so lahko vidni ali nevidni, spodbujajo spremembe ali ohranjajo obstoječe stanje.

(Schuller, 2004, str. 25)

20/10/2022

O METODI RAZISKOVALNEGA UČENJA

17/18

17

Hvala!

- + Marko Radovan
- + Filozofska fakulteta UL
- + marko.radovan@ff.uni-lj.si

18